No. 40. 1860.

Bredasche Courant.

DONDERDAG 17 MEI.

Frankrijk.

PARIJS, den 14den Mei.

De *Moniteur de la Flotte*, het dagblad van het Fransche departement van marine, deelt het volgende zonderlinge berigt mede: »Men verneemt dat ons eskader van de Middellandsche Zee, hetwelk thans bij de Hyères-eilanden ligt, binnen kort naar Toulon moet terugkeeren om met eene zending, wier aard niet bekend is, naar een verder verwijderd punt te vertrekken. Het is te vermoeden, dat, zoo het eskader niet naar de kust van Sicilie bestemd is, het wel zou kunnen gaan kruisen in de wateren van de Levant, alwaar zich in den laatsten tijd eene gisting van politieken en godsdienstigen aard heeft voorgedaan, die welligt binnen zeer korten tijd de tusschenkomst van de Westersche mogendheden zal kunnen noodzakelijk maken."

— Volgens berigt uit Turyn van den 28sten dezer zijn van de 76 verkiezingen 63 naar den wensch van het ministerie uitgevallen, zoodat men verwachtte, dat de wet tot goedkeuring van het verdrag tot afstand van Savoye en Nizza door de Kamer met groote meerderheid zou worden aangenomen.

— Blijkens berigten uit Turyn van den 11den dezer was aldaar toen het gerucht in omloop, dat de heer *Cavour* zijn ontslag zou vragen, daar hij in verlegenheid was gebragt door de vele protesten, van den kant van het corps diplomatique, inkomende tegen de handelwijze der Sardinische overheden ten aanzien der onderneming van *Garibaldi*. Berigtgevers, welke de zaak der Italiaansche beweging voorstaan en doorgaans blijken goed onderrigt te zijn, wederspreken dat gerucht; maar zij erkennen dat het Sardinische gouvernement veel krachtdadiger maatregelen tegen het uitrusten en uitloopen van *Garibaldi's* expeditie had kunnen nemen, dan het te werk gesteld heeft; tot verschooning daarvan zeggen zij, dat de publieke opinie in Sardinie en elders in Italie zeer gunstig voor die onderneming gestemd is, en dat het voor het Sardinische kabinet niet raadzaam zou zijn, op zulk een punt tegen de publieke opinie te handelen, dat het zich daardoor eene hevige oppositie zou berokkenen, tegen welke het niet zou bestand zijn, enz.

— Blijkens onderscheiden berigten uit Genua heeft de inscheping der expeditie van *Garibaldi* aldaar schier openlijk, althans zonder veel geheimhouding plaats gehad, en heeft de Napelsche consul dan ook een beklag over de handelwijze der Genuesche overheden ingediend.

— In verscheiden liberale dagbladen leest men een schrijven van eenen vriend van *Garibaldi*, den heer *Ricciardi*, gewezen lid van het Napelsche parlement, welke de inscheping der expeditie heeft bijgewoond en eenige bijzonderheden daaromtrent mededeelt. Het aantal vrijwilligers, welke van onderscheiden zijden opgekomen zijn om aan de expeditie deel te nemen, wordt door hem op omstreeks twaalf honderd begroot. Hij voegt daarbij, dat de militaire overheid te Genua het geheele garnizoen in de kazernen heeft moeten opsluiten, omdat anders vele soldaten zich bij de vrijwilligers van *Garibaldi* zouden hebben gevoegd. Verder schrijft hij: »Zoo groot is het vertrouwen hetwelk *Garibaldi* inboezemt, dat niemand twijfelt aan het welslagen zijner roemrijke onderneming, van wier uitslag Italie's lot afhangt. Er is sprake van eene tweede expeditie; maar ik geloof, dat de eerste genoegzaam zal zijn."

— De *Patrie* zegt in haar nommer van Zondag: »Wij ontvangen uit Genua een aantal brieven, gedagteekend den 10den en 11den dezer, welke de politieke zijde van *Garibaldi's* onderneming in het licht stellen en geenen twijfel omtrent de bedoelingen van dien stoutmoedigen aanvoerder laten bestaan. Men verzekert, dat de tegenwoordige expeditie in verband staat met de uitvoering van een veelomvattend en voorlang beraamd plan, hetwelk door de op Sicilie uitgebarsten onlusten eerder in uitvoering gekomen is, dan men gewild had. De strekking van dat plan was, onverwijld eene revolutie in Midden-Italie te bewerken, door gelijktijdig op drie onderscheidene punten eenen aanval op de Napelsche regering te doen en haar alzoo te beletten hare krachten ter afwering van den aanval te vereenigen."

— De ministeriele Parijsche *Constitutionnel* zegt in zijn nommer van heden, dat *Garibaldi's* onderneming niet alleen strijdig met het volkenregt, maar ook gevaarlijk voor Italie's waarachtig belang is; dat zij dan ook door den heer *Cavour*, in zijn antwoord op Frankrijks vertoogen dienaangaande, nadrukkelijk afgekeurd wordt, hoewel het Sardinische gouvernement wijs handelt met eenen man van zoo groote populariteit als *Garibaldi* te ontzien, en dat de onderneming bij de tegenwoordige gesteldheid van het Koningrijk der Beide Sicilien ligtelijk eenen voor den Koning van Napels ongunstigen afloop zou kunnen nemen.

— Een berigt uit Turyn van den 13den Mei (medegedeeld door Reuters agentschap) behelst. »De hier verschijnende dagbladen maken eene proclamatie van *Garibaldi* bekend, waarin hij de bewoners van de Marken en Umbrie, alsmede de Napolitanen oproept om de vaan des opstands uit te steken. Bij eene andere aan de Romeinen gerigte proclamatie herinnert hij de gebeurtenissen van 1849 en de broeders, die voor de verdediging van Rome het leven hebben opgeofferd. — Er zijn geene berigten aangaande *Garibaldi's* expeditie ontvangen."

Te Genua wordt, van eene zijde waar men goed onderrigt kan zijn, stellig verzekerd, dat de befaamde volksmenner *Mazzini* zich te dier stede bevindt, en de drijver is van al wat aldaar ter bevordering der Siciliaansche beweging gedaan wordt."

Uit Napels heeft men te Genua berigten van den 9den ontvangen. Zoowel bij het hof en de regering als bij het volk heerschte groote ongerustheid. Er waren schepen met troepen vertrokken, en verscheiden bataillons waren van de grenzen teruggekeerd.

Napels, 12 *Mei*. Verleden Donderdag heeft te Palermo eene demonstratie plaats gehad. Eene ontelbare menigte vervulde de straten, onder het geroep: Leve Italie! leve *Victor Emmanuel!* leve *Napoleon!* De vrouwen waren het meest opgewonden; zij vuurden de mannen aan en beschimpten de soldaten. Er werden enkele geweerschoten gelost. De troepen der bezetting waren geconsigneerd. Nieuwe versterkingen zullen worden afgezonden. — De gouverneur, vorst van Castelcicala, heeft, uit aanmerking van de gruwelen, waaraan de overblijfselen der uitgejaagde benden opstandelingen zich hier en daar schuldig gemaakt hebben, verboden wapenen te dragen of verborgen te houden.

Palermo, 13 *Mei*. De gisting in de stad en ten platte lande is nog niet verminderd. Heden werd na het einde van de Mis in vijf kerken de kreten aangeheven: Leve de Onbevlekte Maagd! leve Italie! leve de vrijheid! In den avond hadden er talrijke zamenscholingen plaats. De politie er niet in kunnende slagen om ze uiteen te drijven, heeft op het volk geschoten, waardoor 3 personen gedood en 10 zwaar gekwetst zijn. Er hebben talrijke inhechtenisnemingen plaats gehad.

Turyn, 14 *Mei*. Bij de landing van Garibaldi's bende zijn vier man gesneuveld. Een Engelsch vaartuig bevond zich in de nabijheid der plaats waar de landing plaats had. Naar het schijnt heeft men ook de wapenen en krijgsbehoeften kunnen ontschepen, andere wapenen, die uit de Levant aangevoerd zouden zijn, waren reeds eenige dagen te voren op de zuidkust ontscheept. (*Zie Duitschland en Engeland hieronder.*)

Duitschland.

FRANKFORT, den 13den Mei.

De plegtige krooning van HH. MM. den Koning en de Koningin van Zweden heeft den 3den dezer te Stockholm met ongemeenen luister plaats gehad.

— Een berigt uit St. Petersburg van den 14den Mei (Reuters agentschap) behelst. De minister van buitenlandsche zaken, de heer *Gortschakoff*, heeft voor eenige dagen de vertegenwoordigers der voornaamste mogendheden, dien van Turkije uitgezonderd, bijeengeroepen, en hun verklaard: dat het lot der Christenen in Turkije ondragelijk was geworden; dat Rusland op het punt was van nadrukkelijke vorderingen ten gunste der Christenen aan de Porte te doen, en dat het daarbij op de medewerking der overige mogendheden hoopte. Men verneemt voorts dat de heer *Budberg*, die bestemd is om den heer *Kisseleff* op te volgen, er in geslaagd is om ten deze eene volmaakte overeenstemming tusschen Rusland en Frankrijk tot stand te brengen.

— Uit Weenen schrijft men van den 12den dezer: »De Porte beraamt uitgebreide maatregelen om aan de dreigende gebeurtenissen het hoofd te kunnen bieden. In Rumelie wordt een sterk leger bijeengetrokken, waarover *Omer Pascha* het opperbevel zal voeren. De vestingen aan den Donau worden in staat van verdediging gesteld, en ook in Azie zal een leger worden bijeengetrokken. — Hier in Weenen heeft de Porte door haren gezant doen verklaren, dat zij zich onder geene voorwaarde eene verkorting van hare regten op Servie en de Donau-vorstendommen zal laten welgevallen en vast besloten heeft, zich tegen elke dan [illegible] kende poging gewapenderhand te verzetten. De graaf *von Rechberg* moet aan den Turkschen gezant bevredigende verzekeringen hebben gegeven ten aanzien van de houding, die Oostenrijk besloten heeft aan te nemen in geval van eene botsing in het Oosten."

Onder de beurslieden te Weenen wilde men uit eene goede bron weten, dat *Garibaldi's* vrijbuiters op twee schepen den 11den de kust van Sicilie genaderd en bij Marsala geland waren, en dat de Napelsche oorlogsschepen het vuur gedurende twee uren hadden moeten staken, omdat zij door Engelsche stoomschepen verhinderd werden tot dat hunne officieren van het land aan boord gekomen waren. De aan land gekomen bende vrijbuiters was bij het afzenden der berigten met de Koninklijke troepen in gevecht.

Engeland.

LONDEN, den 14den Mei.

In de zitting van het Lagerhuis heeft lord *John Russell* op onderscheiden interpellatiën geantwoord:

dat de aanleg door Frankrijk van vestingwerken te St. Pierre niet strijdig geoordeeld werd met de traktaten, en dat de onderhandelingen over de visscherijen bij Terre-Neuve weldra op eene voldoende wijze ten einde gebragt zullen zijn;

dat Engeland bij eene vorige gelegenheid aan Frankrijk het verlangen had te kennen gegeven, dat Chablais en Faucigny niet door Fransche troepen bezet mogten worden, tot dat die kwestie geregeld zou wezen; doch dat voor het tegenwoordige geene nadere mededeelingen aan het Huis gedaan kunnen worden;

dat, zoo lang men zich te Londen tot het bijeenzamelen van geld voor de Sicilianen bepaalt, dit geene inbreuk op 's lands wetten daarstelt.

— Een bij de Londensche *Times* ontvangen schrijven uit Malta van den 5den dezer meldt, dat vijf Engelsche oorlogsschepen, te zamen 444 stukken voerende, toen tusschen Malta en Sicilie kruisten, en dat ter reede van Malta vier Engelsche oorlogsschepen gereed lagen om in zee te gaan.

— De *Times* ontwikkelt de redenen die Engeland heeft om in de zaak van Sicilie belang te stellen, en noemt als zoodanig onder anderen de herinnering aan het kortstondige tijdvak, gedurende hetwelk er onder lord *Bentinck* een band tusschen Sicilie en Groot-Brittannie bestaan heeft. Engeland wil, dat in Napels een beter regeringsstelsel ingevoerd, of dat Sicilie van dat rijk afgescheiden worde. Het ergste is dat de tegenwoordige gebeurtenissen aan Frankrijk en Oostenrijk een nieuw voorwendsel tot tusschenkomst kunnen opleveren.

— Zoowel de *Times* als de *Morning Post* verzekeren dat 1000 man van de expeditie van *Garibaldi* bij Marsala geland zijn. *Garibaldi* zelf bevond zich niet bij dezen troep. Er werd eene andere expeditie verwacht.

— De *Observer* verlangt dat de werving voor de Pauselijke troepen in Ierland gestuit worde als strijdig met de wet.

— De heer *Ludolf*, de nieuwe Napelsche gezant, is door de Koningin ontvangen.

— Volgens eene door Reuters agentschap medegedeelde officiele depêche uit Napels van den 13den, hebben twee koninklijke fregatten voor Marsala de landing der flibustiers trachten te beletten; een aantal hunner zijn door het vuur der fregatten omgekomen. Van de beide stoombooten, die hen overgebragt hadden, is de *Lombardo* in den grond geschoten en de *Piemonte* genomen. De Koninklijke troepen rukken op tegen het gedeelte der bende, hetwelk er in geslaagd was de landing te bewerkstelligen.

Londen, 15 *Mei*. In de zitting van het Lagerhuis van gisteren is van regeringswege de mededeeling toegezegd der correspondentie van den Britschen gezant te Turyn en van den Britschen consul te Genua betrekkelijk de expeditie van *Garibaldi*. Ook is te kennen gegeven dat er maatregelen zouden worden genomen tegen de werving in Ierland voor de Pauselijke krijgsdienst.

Volgens berigten uit New-York van den 3den dezer heeft de bijeenkomst te Charleston geene voldoende resultaten opgeleverd. De heer *Douglas* heeft slechts 150 stemmen voor het kandidaatschap verkregen, terwijl de volstrekte meerderheid 202 stemmen bedroeg. De vergadering heeft zich tot den 18den Junij verdaagd en zal alsdan te Baltimore plaats hebben.

Londen, 15 *Mei*. De *Times* zegt dat Engeland voor de instandhouding van het Turksche rijk zal werkzaam blijven, terwijl Rusland omgaat met het plan om weder een gezantschap, als dat van den vorst *Mentschikoff*, aan de Porte te zenden, en terwijl de heer *Lavalette*, dezelfde die in 1852 het geschil omtrent de gewijde oorden van Palestina gaande maakte, zich weder als gezant van Frankrijk naar Konstantinopel begeeft.

Nederlanden.

BREDA, den 16den Mei.

De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn aangeschreven om te vergaderen op Vrijdag den 1sten Junij aanstaande.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag zijn de beraadslagingen voortgezet over de conclusie van het Verslag der Commissie voor de Verzoekschriften, uitgebragt op een drietal adressen betrekkelijk den aanleg van eenen spoorweg van Scheveningen over 's Hage naar Gouda, op welke conclusie de heer *Dullert* eene wijziging had voorgesteld.

De Minister van Binnenlandsche Zaken sprak hierover het eerst, en begon met zijnen dank te betuigen voor de welwillendheid der Kamer om de beraadslagingen over dit onderwerp tot heden uit te stellen, zijnde hij nu in de gelegenheid ook zijne beschouwingen over deze aangelegenheid in het midden te brengen. Tegen de wijziging van den heer *Dullert* verklaarde hij bedenkingen te hebben. Deze vatte hij zamen in twee onderdeelen, den vorm en den inhoud betreffende.

De voorsteller vraagt licht, zegt de minister, en keurt vervolgens af wat hij niet kent. Dat is ongerijmd. Of de zaak is rijp, om daarover een oordeel uit te spreken, en dan heeft men geene inlichtingen noodig, of zij is het niet, en dan kan men ter goede trouw geen oordeel vellen. — Ten anderen mist het amendement naauwkeurige aanduiding waarover men licht verlangt. De inhoud der concessie is bekend, en wil men eene interpretatie der artikelen, dan zal Z. Exc. trachten die te geven; als men maar zegt, wat men verlangt. — Over de *afkeuring* zegt de minister, dat daarbij gesproken is van afwijking der grondwet. Zoodanige insinuatiën moeten niet geschieden, zonder geduchte bewijzen. Als het waar is, moet de Kamer de wet op de ministerieele verantwoordelijkheid inroepen en toepassen. Er zullen geen uitgaven worden gedaan buiten de wet, doch als men meende, dat de regering geene overeenkomst zou kunnen aangaan, waaraan in de verte uitgaven verbonden waren, dan is het onmogelijk den gang der zaken vol te houden. Maar de regering heeft in dezen meer gedaan, en de concessionarissen aan zich verbonden.

Den heer *Dullert* was het duister, wat de toekomst zal brengen, en daarom heeft hij licht gevraagd. Spreker wenscht alleen te beletten, dat de adressen eene eervolle begrafenis erlangen, dat is, ter griffie worden nedergelegd. Hij wenscht ook te weten, wat de regering in dezen verder doen zal. Spreker zegt, wel den vorigen dag art. 149 der grondwet te hebben aangehaald, doch volstrekt niet gezegd te hebben, dat de Minister daarvan was afgeweken. In art. 6 van de concessie heeft de regering zich verbonden, en die verbindtenis moet zij nakomen; want als de regering eens de verlangde lijn 's Gravenhage-Gouda wilde toestaan, dan is zij immers niet vrij? Zij zou dan schadeloosstelling moeten betalen. Hij had gewenscht eerst de zaak aan de wetgevende magt te onderwerpen, en dan die te regelen; nu is het omgekeerde geschied.

De Minister van Binnenlandsche Zaken vond in het gesprokene aanleiding om eenig antwoord te geven. Hij herinnerde zich niet schuldig gemaakt te hebben aan de daad van berisping; maar hij had met warmte gesproken en met een naar hij vertrouwde betamelijk gevoel van eigenwaarde. Was hij niet beschuldigd geworden, gelijk hij nu vernam, dan nam hij gaarne terug wat door hem was opgemerkt.

Een aantal sprekers, als de heeren *Heemskerk*, *Zylker*, *Wintgens*, *van Nispen van Sevenaar*, *Poortman*, de Minister van Justitie, *van Eck*, *van Heukelom*, *van Bosse*, *van Zuylen van Nyevelt*, *van der Linden*, *Hoffman*, voerden achtervolgens voor en tegen het woord, waarna de heer *Heemskerk Azn.*, als rapporteur namens de Commissie voor de verzoekschriften, te kennen gaf, dat deze in zoo ver hare conclusie wijzigde, dat daarbij het eerste gedeel van het voorstel van den heer *Dullert* zou gevoegd worden, strekkende om de bedoelde adressen te verzenden naar den Minister van Binnenlandsche Zaken met verzoek om inlichting.

De debatten worden gesloten verklaard. Het amendement van den heer *Dullert* het eerst in stemming gebragt, werd aangenomen met 37 tegen 22 stemmen.

Tegen stemden de heeren Hoffman, van Heiden Reinestein, Mackay, Elout, Hoekwater, van Foreest, Schimmelpenninck v. Reinders, van Heukelom, Delprat, Poolman, van Zuylen, van Franck, Taets van Amerongen, van Lijnden, de Kempenaer, Wijbenga, Heemskerk Az., van Eck, van Nispen van Sevenaer, van Diggelen en de Voorzitter.

De geheele conclusie werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. Daarna is de vergadering uiteengegaan.

— Het grootste gedeelte der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de residentie verlaten, waaruit men mag vermoeden dat de werkzaamheden der Kamer vooreerst geen voortgang zullen hebben. Het onderzoek nopens het wetsontwerp op de regterlijke organisatie is in de afdeelingen afgeloopen.

— Bij Koninklijk Besluit van den 6den dezer zullen de militaire auditeurs en auditiën, gevestigd te *'s Bosch*, *Arnhem*, *'s Hage*, *Haarlem*, *Middelburg*, *Leeuwarden* en *Maastricht*, voortaan worden aangeduid onder de benaming van militaire auditeurs en auditiën in *de eerste*, *de tweede*, *de derde*, *de vierde*, *de vijfde*, *de zesde*, *de zevende militaire afdeeling*, en de werkzaamheden verbonden aan de betrekking van auditeur-militair in *Utrecht*, worden opgedragen aan den auditeur-militair in de vierde militaire afdeeling.

— Het *Staatsblad* n°. 18 behelst een Besluit van den 5den Mei 1860, houdende bepaling, dat het tijdstip van het in werking komen van het Reglement en tarief van justitiekosten en salarissen in strafzaken nader zal worden vastgesteld.

— Zaturdag morgen werd met de stoomboot *Telegraaf* van Antwerpen, van welke de rouwvlag wapperde, te Rotterdam aangebragt het stoffelijk overschot van Prins *Willem Alexander Ernest Casimir*, vierden zoon van Z. K. H. den toenmaligen Prins van Oranje, later Koning Willem II, en van H. K. H. de Grootvorstin *Anna Paulowna*, den [illegible] te Brussel geboren, den 22sten October deszelfden jaars, aldaar overleden en weinige dagen later in de Augustijner kerk, toen bij de Hervormde gemeente in gebruik, ter aarde besteld.

Nadat de lijkkist te Brussel uit den grafkelder der Augustijnen kerk naar het Nederlandsch gezantschaps-hotel was overgebragt, werd zij, na het opmaken van het procesverbaal, aan de heeren gezantschaps-secretaris *Mazel* en den graaf van *Bylandt* overgegeven, die met het overbrengen naar Antwerpen en van daar naar Rotterdam belast waren. Te Rotterdam werd het stoffelijk overschot des Prinsen door den baron van [illegible] *Serooskerken*, grootmeester van het Huis des Konings en van H. M. de Koningin-Moeder, ontvangen en in een [illegible] naar Delft vervoerd.

De overname en plaatsing in den Koninklijken grafkelder te Delft geschiedde des namiddags in tegenwoordigheid van Zijne Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken en van Zijne Exc. den grootmeester van 's Konings Huis, dienstdoende bij H. M. de Koningin-Moeder, mitsgaders van den Burgemeester der stad Delft, tevens commissaris van meergemelden grafkelder.

— Bij besluit van den 11den Mei 1860, n°. 60, heeft Z. M. goedgevonden, bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt te benoemen: tot officier van gezondheid der 1ste kl. (naar ouderdom van rang) de officieren van gezondheid der 2de kl. *C. A. A. Kickens* en *J. C. Lampe*, van gemeld personeel.

— Naar men meldt is te Deventer de order ontvangen, dat drie escadrons van het 5de regiment dragonders in de maand Augustus het kamp te Milligen zullen betrekken. Overigens hebben de militaire bakkerijen

te Deventer, te Amersfoort enz. last bekomen om gedurende den kamptijd voor tienduizend man brood te leveren. Naar men vermeldt zal een gedeelte daarvan in Augustus kamperen en in September door andere troepen worden vervangen.

— De kapitein *F. P. Klijnsma*, van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, is naar 's Hertogenbosch overgeplaatst.

— Den 10den dezer is te Arnhem na langdurige ongesteldheid, in den ouderdom van 74 jaren, overleden, de HEdGestr. Heer *Q. M. R. Verhuel*, gepensioneerd schout-bij-nacht, ridder der Militaire Willems-orde en van den Nederlandschen Leeuw, enz.; vroeger Directeur van het voormalige marine-etablissement te Rotterdam.

— De heer *L. Klossner*, in leven lid van de Nederduitsche Hervormde gemeente te 's Bosch, heeft *f* 3500 gemaakt aan legaten, vrij van successieregt, en wel *f* 1000 aan de diaconie, *f* 500 aan het kerkfonds der gemeente, *f* 1000 aan het Gereformeerde Weeshuis, *f* 500 aan het R. C. Weeshuis en *f* 500 aan de Israëlitische armen. Z. M. de Koning heeft autorisatie verleend tot aanvaarding van die legaten.

— Volgens den *Courrier de la Meuse* hebben de inzamelingen voor den H. Stoel hier te Lande de volgende sommen opgeleverd: in het bisdom Haarlem *f* 51,240, 's Hertogenbosch *f* 37,000, Utrecht *f* 82,000, Breda *f* 17,000 en Roermond ruim *f* 61,000. Totaal *f* 198,240.

— Met de jongste Oost Indische berigten heeft men het volgende vernomen:

Den 16den Maart is met Zr. Ms. stoomschip *Soembing* van Macassar te Batavia teruggekomen Z. Exc. de luitenant-generaal *J. van Swieten*, kommandant van het Indische leger, laatstelijk bevelhebber van de Bonische expeditie en mede-commissaris voor de Bonische zaken.

Met dezelfde gelegenheid zijn ontvangen rapporten omtrent de Bonische aangelegenheden.

De verwikkelingen met Boni zijn thans op eene allezins bevredigende wijze beslecht door het teekenen, op den 13den Februarij jl., van eene overeenkomst, waarbij Boni de souvereiniteit van Nederland erkent, van alle onregtmatige aanspraken op sommige gedeelten van Celebes en de vroeger aan Boni in leen gegeven eilanden Bonerate en Kalao afziet, een gedeelte van het rijk aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement afstaat, en verdere waarborgen voor de voortdurende rust en vrede geeft.

— Door het ontvangen van de schriftelijke rapporten van den gouvernements-commissaris in de zuid- en ooster-afdeeling van Borneo, betreffende de voorvallen, reeds vroeger kortelijk vermeld, worden dienaangaande thans meer uitvoerige berigten medegedeeld.

De expeditie die van Bandjermasin zou worden afgezonden om het verraderlijk afloopen van Zr. Ms. stoomschip *Onrust* te Loetong-toeoor te wreken, is in haar doel geslaagd.

Op den 11den Februarij kwamen de tot deze expeditie behoorende de stoomschepen *Suriname* en *Boni*, de hulk *Aderak* en eenige ligtere vaartuigen voor de kampong Laogang, gelegen aan de Barito, maar hooger op dan Loetong-toeoor. Aan de holle zijde van de bogt in de rivier boven Laogang werd, een weinig boven den waterspiegel, eene versterking ontdekt, die oogenschijnlijk verlaten en slechts gedeeltelijk afgewerkt was. Aan de landzijde was zij geheel omringd door bosch en aan de rivierzijde door eene verhakking.

De *Boni*, de *Aderak* en de kleine vaartuigen ankerden voor Laogang, terwijl Zr. Ms. stoomschip *Suriname* doorstoomde, om de benting beter te kunnen verkennen.

Toen de *Suriname* nabijgekomen was werd zij begroet door 's vijands klein geweer, ligt geschut en den 30ponder van de *Onrust*. De kogel uit dit laatste stuk doorboorde het schip; op 500 ellen boven de versterking stopte de *Suriname* en zette van daar het vuur tegen de benting en de versterking voort; daar dit echter weinig uitwerking had stoomde zij weder terug, om met de gansche bakboordzijde de benting te beschieten. Bij die gelegenheid kreeg het schip een tweede schot, en bekwam daarbij 18 gekwetsten.

Daar de *Suriname* ten gevolge hiervan eenige dringende reparatie noodig had, werd Zr. Ms. stoomschip *Montrado*, dat aan de monding der Pemingir lag, opontboden, en ook Zr. Ms. stoomschip *Celebes* werd aan de expeditie toegevoegd.

Den 22sten Februarij, des morgens ten 8¼ ure, stoomden de *Montrado*, *Celebes* en *Suriname* naar de benting, die ten 9 ure werd bereikt. Het vuur werd geopend door de *Montrado*, en daar het spoedig bleek, dat van de benedenzijde weinig succes te verwachten was, stoomde de *Montrado* voorbij de benting, waarbij het schip mede door een kogel uit den 30ponder werd getroffen, die echter weinig schade deed.

De *Montrado* hield nu de versterking aan de bovenzijde, de *Celebes* aan de benedenzijde bezig, terwijl de *Suriname* de zich aan beide oevers der rivier in het geboomte ophoudende vijanden met kartetsvuur verjoeg. Zoowel boven als beneden de versterking werd een levendig geweer- en lilla-vuur op de schepen onderhouden.

De landmagt van de expeditie, onder kapitein *Ravestein*, was des morgens ten 4 ure gedebarqueerd, om in verband met de beweging der schepen de versterking om te trekken en in den rug aan te vallen. Deze beweging gelukte volkomen. Ongeveer ten 9 ure 45 minuten deboucheerden de troepen uit het bosch achter de benting, die zonder een oogenblik te dralen werd bestormd, met dat gevolg, dat tien minuten later de Nederlandsche vlag van dezelve woei. De vijand sloeg in de grootste verwarring op de vlugt, over eene langs de versterking loopende soengei, waarbij hem door de *Montrado*, eene gewapende barkas en door de infanterie een zwaar verlies werd toegebragt.

De 30ponder van de *Onrust*, vier draaibassen en ander ligt geschut, benevens eenige ammunitie van het eerstbedoelde stuk en eene vijandelijke vlag, vielen in onze handen. Ons verlies bestond in één matroos gedood en één gewond; beiden van de *Montrado*.

De *Montrado* en de *Suriname*, als te grooten diepgang hebbende voor eenen zoo wisselvalligen waterstand als in de Boven-Doesoen, keerden naar Bandjermasin terug; de overige vaartuigen zouden nog eenige dagen in de Boven-Doesoen blijven. Een aantal kampongs langs de rivier, waar blijken van slechte gezindheid werden aangetroffen of weerstand geboden werd, zijn verwoest. Onder het opvaren der rivier werden eenige brandende praauwen en vlotten ontmoet, die men echter gelukkig kon afweren.

Op een ander punt was men niet minder gelukkig. Besloten hebbende tot eenen aanval op Amoentai, waar zich de voornaamste hoofden van den opstand bevonden, begaf zich derwaarts de majoor militaire kommandant *Verspijck*, met eene magt bestaande uit:

180 bajonetten, 1 3ponder, 1 houwitser, 1 handmortier met de bediening, 1 detachement sapeurs, 75 gewapende kettinggangers als koelies, Zr. Ms. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen*, de gouvernements-stoomer *Bennett*, de kruisboot n°. 21, eene gewapende barkas, eene tjunia, twee ijzeren laadschouwen.

Op den 9den Februarij had te Amoentai het eerste treffen plaats bij de missigiet nabij de versterking, en de beslissing van het gevecht aan die versterking zelve, die bestond uit vier bamboezen huizen, digt bij elkander gelegen, omringd van eene dubbelde pagger van bamboe-doeri en dadaptakken, terwijl tusschen de huizen en de pagger een moerassig doch overstroomd terrein lag, dat met hooge glaga overdekt was. Aan de rivierzijde waren de huizen voorzien van eene borstwering van liggende balken, ter dikte van 1½ el.

De verdediging had met meer dan gewone kalmte en geestkracht plaats en vóór dat onze troepen de missigiet en daarna de versterking bereikten, moesten zij meermalen aanvallen van woest op hen instormende voorvechters afslaan. Na het verdrijven van den vijand uit de missigiet en terwijl van daar naar de versterking werd opgerukt, trachtte hij onze kolonne door eene omtrekkende beweging in den rug aan te vallen. Dit werd echter door de goede houding van de achterhoede verijdeld.

Na het verlaten zijner sterkte vlugtte de vijand in aller ijl over de rivier, waarbij hij door het vuur der vaartuigen op nieuw aanzienlijke verliezen leed. Van onze zijde sneuvelden 1 matroos en 2 flankeurs en werden gewond 1 officier, 2 flankeurs, 1 matroos en 4 inlandsche soldaten. Niettegenstaande alle pogingen had Zr. Ms. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen* niet verder kunnen komen dan tot Alabioe. Van daar tot Soengi Benar vervolgden de troepen hunnen weg met de *Bennett*, die daartoe twee reizen deed, en van St. Benar naar Amoentai, een afstand van een uur gaans, over land. Deze weg had zooveel terreinbezwaren dat aan dit gedeelte van den togt eenige uren werden besteed. Voor het gevecht werd echter een groot voordeel getrokken van eene gewapende sloep van Zr. Ms. stoomschip *Montrado*, de *Bennett* en de kruisboot n°. 21, die daaraan, eerst door het dekken van den marsch der troepen langs den rivieroever, en daarna door het beschieten der versterking, deel namen, bloot gesteld aan een levendig vuur, dat dan ook geen der vaartuigen gespaard heeft.

De te Amoentai zich ophoudende hoofden zijn wijd en zijd gevlugt, terwijl hun door het onverwacht nemen en verbranden der kampongs, waar zij hunne bezittingen hadden, een zware slag in hunne middelen is toegebragt.

Te Amoentai is achtergelaten eene bezetting van 135 bajonetten en eenige artillerie, benevens eene kruisboot, eene gewapende sloep, eene tjunia en eene laadschouw, zoomede 40 gewapende kettinggangers.

Deze bezetting is niet alleen niet meer verontrust, maar ons gezag wordt te Amoentai op eene in het oog loopende wijze geëerbiedigd.

— De in het laatst van December 1859 na de verovering der sterkte van Moengoe Tajoe aldaar achtergelaten bezetting is niet meer verontrust. Van daaruit is sedert ook tegen den vijand geageerd. Op den 21sten Januarij verliet de kapitein *Schiff*, met 120 bajonetten, 1 metalen 3ponder met bediening, en de noodige ambulance, de sterkte van Moengoe Tajoe en bereikte, ten 4 ure des namiddags, de kampong Benoea Padang ten noorden van Moengoe Tajoe.

De dagorder van den chef der expeditie *Verspijck*, betreffende deze expeditie, is van den volgenden inhoud: Op den 5den Februarij jl. rukte de kapitein *Schiff* van uit Moengoe-Tayor met den 1sten luit. *Blondeau*, den dienstdoenden officier *Cohen* en 70 bajonetten met den officier van gezondheid *Tull* naar Tjambaloe, de plaats waar *Radja Koening* en de opstandeling *Anta Loedin* zich met hunnen aanhang ophielden. Na eenen uiterst vermoeijenden marsch bereikte men genoemde kampong, waar men de opstandelingen met een goed aangebragt geweervuur overviel en verraste; deze vlugtten daarna in allerijl naar het versterkte huis van den *Radja Koening*. Driemaal werd deze sterkte door twee pelotons onzer dappere troepen te vergeefs bestormd; ten vierden male werd zij genomen en verbrand, zoo mede de daaraan grenzende kampong. Elf lijken bleven van den vijand achter, terwijl de beruchte *Radja Koening* geblesseerd en daarna afgemaakt is geworden; volgens geruchten zou ook de opstandeling *Anta Loedin* gesneuveld zijn. De schoone overwinning hebben wij evenwel duur betaald door het verlies van den braven en moedigen 1sten luit. *Blondeau*, die bij de eerste bestorming aan het hoofd zijner manschappen door twee lanssteken zwaar gewond werd, en eenige oogenblikken later den geest gaf. Zijn naam blijve steeds bij het leger in roemrijke gedachtenis. Ook de dappere en werkzame kapitein *Schiff*, die gedurende zijn kommandement te Moengo-Tayor vele en nuttige diensten heeft bewezen, zal tengevolge der vele vermoeijenissen wegens ziekte van zijnen post moeten worden afgelost. Aan alle officieren, onder-officieren en manschappen die deze luisterrijke overwinning hebben bevochten, betuig ik mijnen dank."

Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo. — Per telegraaph via Soerabaija zijn tijdingen ontvangen, loopende tot den 11den Maart jl.

De expeditie naar Kandangan tegen de magt van demang *Lehman* is zegevierend volbragt, met een verlies van slechts weinige gesneuvelden en gewonden aan onze zijde. Dien ten gevolge is te Amagang post gevat.

In de Kapoeas is de *Montrado* onledig geweest met den aldaar aan den dag gelegden overmoed te beteugelen.

In Soengi Kanamit is door eene landingsdivisie van de *Montrado* en de *Bali*, onder bevel van den luitenant ter zee 1ste klasse *Buyskes*, eene vijandelijke benting genomen, waarbij een sergeant-majoor van de landmagt sneuvelde.

SPOORWEG ANTWERPEN-ROTTERDAM.

Vertrek van Breda: 6 u. 30 m. 's morgens; 12 u. 35 m. 's middags; 5 u. 25 m. 's avonds.

» » Rotterdam: 10 u. 15 m. 's morgens; 3 u. 's namiddags.

» » Antwerpen: 7 u. 40 m. 's morgens; 12 u. 20 m. 's middags; 5 u. 35 m. 's avonds (naar Moerdijk en Breda).

GRAANMARKT.

AMSTERDAM den 14. Mei.

TARWE stil; 128 ℔ bonte Poolsche *f* 340; 129 ℔ O. bonte dito *f* 345.

ROGGE onveranderd; 116 ℔ jarige Petersb. *f* 192; 128 ℔ N. Pruiss. *f* 236; 131 ℔ dito *f* 242; 125 ℔ dito *f* 227; 118 ℔ jar. Petersb. *f* 196; op levering: in Mei *f* 193, *f* 194, *f* 193; Junij *f* 197, *f* 196; Julij *f* 199, *f* 198; Oct. *f* 199.

GERST, HAVER en BOEKWEIT zonder handel.

In publieke veiling verkocht 72 last geringe oude, gedroogde Rogge à *f* 183, *f* 187 per 2100 kil.

KOOLZAAD: op 9 v. Olie te leveren in Nov. $72\frac{1}{2}$ p. vl.

LIJNZAAD in een doen: 107/108 ℔ Riga *f* 275; 111/112 ℔ Pools. *f* 320.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* $40\frac{1}{2}$; vlieg. *f* 39; 1 Sept. *f* $41\frac{1}{4}$, *f* $41\frac{3}{8}$; 1 Oct. *f* $41\frac{5}{8}$, $41\frac{3}{4}$; 1 Nov. *f* 42, *f* $42\frac{1}{8}$; 1 Dec. *f* $42\frac{3}{8}$, *f* $42\frac{1}{2}$.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* $31\frac{1}{2}$; Vlieg. *f* 30; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* $32\frac{1}{2}$.

HENNEPOLIE op 6/w. *f* $37\frac{1}{2}$.

RAAPKOEKEN per 1040 st. *f* 66 à *f* 72.

LIJNKOEKEN per 104 st. *f* 11 à *f* $13\frac{1}{2}$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA.

Van den 15. *Mei* 1860.

Het Nederl. Mudde Tarwe Nieuwe	van *f* 7,50	tot *f* 10,50.
Het dito dito Oude witte Tarwe	» » 10,00	» » 11,50.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» » 7,20	» » 8,20.
Het dito dito Rogge Oude	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Boekweit Oude	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Boekweit Nieuwe	» » 7,06	» » 7,10.
Een dito pond Boter	» » 0,92	» » 0,95.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	» » 3,60	» » 5,00.
Het 1000 Eiken Telhout	» » 3,50	» » 3,75.
Het 1000 Doof Hout		» » 2,75.
De kar Spaanders		» » 4,40.
De » Struiken		» » 4,50.
De 100 Mutsaards	van *f* 3,50	tot » 4,00.

244e STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

13e TREKKING. No. 4661, *f* 2000; Nos. 8477, 15892 en 18095, ieder een prijs van *f* 1000.

No. 4395 en 6416, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (15 *Mei*) was de fondsnotering: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{7}{8}$, 64, $63\frac{7}{8}$; 3 pCt. 76; 4 pCt. $98\frac{13}{16}$, 99; Handelm. $132\frac{1}{4}$; Rusland 5 pCt. $102\frac{7}{8}$; dito 1828—29 $101\frac{9}{16}$; 4 pCt. 1840 80; Idem bij Stieglitz 81; 5 pCt. 1855 $99\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; Spanje 1½ pCt. 36, [illegible]; 3 pCt. Binnenl. [illegible]; Portugezen 3 pCt. te Londen, 43[illegible]; Oostenr. Metall. 5 pCt. $47\frac{11}{16}$, $48\frac{1}{16}$, $\frac{1}{16}$; Zilver Nat. [illegible] Zilver [illegible] $69\frac{7}{8}$, 70, [illegible] $2\frac{1}{2}$ pCt. $26\frac{9}{16}$.

Advertentiën.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Dingsdag 22 *Mei* 1860.

EENIG GROOT VOCAAL EN INSTRUMENTAAL

CONCERT,

TE GEVEN DOOR MEVROUW

ROSA DE VRIES,

ONDER MEDEWERKING VAN DE HEEREN

E. COMPTA, *Pianist*, en F. CONSOLO, *Violist*.

Entrée *f* 1,50, des avonds aan het Bureau *f* 2,00.

Kaarten zijn van af heden te bekomen en plaatsen à 10 cent te bespreken aan den Schouwburg.

Aanvang ten 8 *ure*.

, Allen die iets te vorderen hebben van — of verschuldigd zijn aan wijlen den Heer J. M. VAN OECKELEN, in leven Stads-Horlogiemaker, worden verzocht daarvan opgave of betaling te doen vóór of uiterlijk den 8. Junij 1860.

C. VERDAASDONK,

Executeur-testamentair.

, Overeenkomstig art. 481 van het Burgerlijk Wetboek is door den EdelAchtb. Heer Regter van het Kanton *Oudenbosch*, bij akte van den 7. Februarij 1860, aan den minderjarigen GERARDUS CORNELIS KNAPPERS, wonende te *Rosendaal*, HANDLIGTING verleend voor bepaalde regten van meerderjarigheid, bestaande in de geheele ontvangst, de uitgave van en de beschikking over zijne inkomsten, het sluiten van verhuringen, het bebouwen zijner landerijen en het uitoefenen van zoodanige zaken als daartoe noodzakelijk zijn, gelijk ook tot uitoefening van handwerken en het drijven van neering en handel.

, Door eene soliede BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ wordt voor het Arrondissement *Breda* een HOOFDAGENT gevraagd. — Franco Brieven, onder Letter H, aan het Bureau dezer Courant.

Geene Kale Hoofden meer!!!

Geen middel is zoo heilzaam voor den groei en het behoud der Hoofdharen, als de eerst kort geleden ontdekte en geheel uit het plantenrijk zamengestelde spaansche kruidenolie, die onder den naam van Oud Carthagena's Bergplanten-olie in den handel is gebragt. Sedert den korten tijd dat deze krachtig werkende Haarolie in Nederland bekend geworden is, hetwelk eerst voor weinige maanden plaats had, zijn er reeds Duizenden fleschjes van verkocht, en is het debiet steeds toenemende, hoezeer nog niet eens overal in Nederland Dépôts zijn gevestigd. Wanneer men bedenkt hoe moeijelijk het publiek te bewegen is om van een nieuw middel de proef te nemen is zulk een groot debiet, zeker een ondubbelzinnig bewijs van den bijval, die dit kostelijk haarmiddel bij de gebruikers ondervindt. De prijs is 60 Cents per Fleschje, toereikend voor 4 of 5 maanden, zoodat het tevens een even goedkoop als doeltreffend middel is tot onderhoud van een der voornaamste sieraden die de natuur den mensch geschonken heeft. Hoofd-Dépôt bij A. BREET[illegible] Az. te Delft.

Te BREDA uitsluitend bij

M. JANSSEN-SOOMERS.

W. van Asten, Helmond.	L. J. Lozen, Klundert.
M. Smeur, Bergen-op-Zoom.	Mej. de Wed. Knikknie, Schijndel.
Mej. van Ravensteyn Donkers, 's Bosch.	

HET PERSISCH INSECTENPOEDER.

Dit Zaad eener Bloem uit het Ararat-Gebergte doodt oogenblikkelijk weegluizen, vlooijen, motten, bladluizen, mieren en alle ander ongedierten. Men strooit het in de reten der vloeren, aan de wanden, in bedsteden, kisten, kasten, kleederen, bontwerk, op de honden, koeijen, vogels en andere dieren. Wollen goederen en bontwerk kan men daardoor tegen mot bewaren, en die, waarin ze reeds is, spoedig daarvan bevrijden. Bloemen en planten kan men er mede van ongedierte zuiveren. Waar het niet goed te strooijen is, kan men het met een blaaspijp inblazen; men kan het met spiritus aanzetten en als tinctuur opstrijken of ingieten, ook door berooking worden de insecten gedood. Wij verkoopen het in Zakjes voor 50 Cents.

Amsterdam, Verkoophuis.	's Hertogenbosch, [illegible] Welsch.
Breda, Henri Sprengers.	Leur, L. van den Berg.
» M. Janssen, Soomers.	Oosterhout, Gebr. Driessen.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.	Rozendaal, M. D. v. Leeuwen.
» P. F. Appelboom, Apoth.	Steenbergen, W. v. d. Kar.
Eindhoven, A. Beguin.	Tilburg, C. H. Domhoff.
Helmond, A. H. Martin.	Waalwijk, F. v. d. Klokken.

En in de andere Steden in de bekende Dépôts.

DE HOLLANDSCHE SOCIETEIT VAN LEVENSVERZEKERINGEN,

opgerigt in den Jare 1807 *te Amsterdam*, [illegible]

gaat, blijkens de Tarieven, verkrijgbaar ten Kantore der Directie en bij H. H. Correspondenten, CONTRACTEN VAN LEVENSVERZEKERING van onderscheiden aard aan; — verzekert WEDUWEN- en WEEZEN-PENSIOENEN; — en geeft LIJFRENTEBRIEVEN uit, zoowel dadelijk ingaande als uitgestelde.

DE DIRECTEUR,

R. LANGERHUIZEN.

KANTOOR: Reguliersdwarsstraat bij het Koningsplein, X, 501.

Correspondenten in de Provincie Noordbrabant.

Te *Breda* de Heer Mr. H. VAN DER MEER, Advocaat.

» *'s Bosch* » » J. DE BERGH, Notaris.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.